

Johan Larsson Boström

Utvecklingschef

Socialnämnden

Remiss – förslag till huvudmannaskap för måltidsorganisation i Lunds kommun

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att översända tjänsteskrivelsen som socialnämndens svar till kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kommunkontoret har på uppdrag av kommunstyrelsen, tillsammans med berörda förvaltningar, gjort en utredning av kommunens arbete med mat och måltider. Syftet är att föreslå hur huvudmannaskapet för kommunens måltidsorganisation bör se ut. I utredningen framgår att det finns behov av att tydliggöra ansvaret mellan beställande nämnder och utförande nämnd. Utredningen föreslår ett samlat huvudmannaskap för kommunens måltidsorganisation. I utredningen ges även förslag på åtgärder som kan genomföras som ett led i att tydliggöra nämndernas roller som beställare, att stärka verksamheternas arbete med mat och måltider samt ett sätt att använda kommunens gemensamma resurser på ett effektivt sätt.

I utredningen ska nämnderna återkomma med en konsekvensbeskrivning av de föreslagna åtgärderna.

Underlag för beslutet

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-01-08 (denna skrivelse)
- Måltidsutredning delrapport - Omvärldsanalys
- Måltidsutredning delrapport - Nuläget i Lund
- Måltidsutredning delrapport - Slutrapport
- Protokollsutdrag KS 2019-11-06 § 272
- Protokollsutdrag servicenämnden 2019-09-18 § 69
- Servicenämndens utredning avseende samlad måltidsorganisation

2021-01-08

Diarienummer

SO 2019/0131?

Ärendet

Ansvar för måltidsverksamheten är fördelat på flera av kommunens nämnder. De nämnder som främst hanterar måltider i sina verksamheter är: barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt servicenämnden. Måltidsverksamhet är en omfattande verksamhet – livsmedel köptes för ett värde av 120 miljoner kronor, därtill kommer kostnader för tillagning, servering osv. I endast förskola, grundskola och gymnasium serveras dagligen ca 27 5000 portioner mat. För att producera, hantera, transportera och servera denna kvantitet krävs det att kommunen har en effektiv organisation för måltider samt har en gemensam målbild av vad man vill uppnå med måltiderna.

Slutsatsen i utredningen är att samordningsvinster, ökad likvärdighet, kvalitetsförbättringar och ett mer effektivt resursnyttjande skulle möjliggöras av ett samlat huvudmannaskap för måltider.

Socialförvaltningens arbete med måltider och livsmedel

I jämförelse med skol- och utbildningsförvaltningarna samt vård- och omsorgsförvaltningen är socialförvaltningen en liten beställare av måltider.

Inom nämndens ansvarsområde hanteras mat och måltider på de olika gruppboendena inom socialpsykiatri, HVB-hem för barn och ungdomar samt i det boendestöd som ges till vuxna brukare med psykisk funktionsnedsättning som bor i egen lägenhet.

Mat och måltider är en integrerad del i personalens dagliga arbete med att ge brukarna stöd i att klara av att ha ett självständigt normalt liv och vara delaktiga i samhället.

Måltider inom boenden

I verksamheten socialpsykiatri finns tio boenden med olika inriktning beroende på brukarnas stödbehov. Utgångspunkten på boendena är att personalen ska göra saker tillsammans med brukarna som utgår ifrån brukarnas behov. Tre boenden köper den varma maten av Måltidsservice, samma mat som serveras till elever i grundskolan. På dessa boenden bor det främst seniora brukare som oftast inte har möjlighet att delta i matlagningen.

På de övriga boendena är det personalen tillsammans med brukarna som köper in och tillagar all mat (basvaror beställs från upphandlade avtalsleverantörer, även beställningar görs med brukarnas delaktighet)

2021-01-08

Diarienummer

SO 2019/0131?

Förvaltningen bedriver två HVB-boenden för barn- och ungdomar där personal och ungdomar planerar, beställer samt tillagar maten tillsammans. Kunskap kring mat och planering av måltider är ett viktigt pedagogiskt område inom denna verksamhet.

Matlagning inom övrig verksamhet

Boendestöd är ett individuellt stöd till vuxna brukare med psykisk funktionsnedsättning som bor i egen lägenhet. Verksamheten utgår från att ge ett återhämtningsinriktat stöd, vilket innebär att brukaren får stöd i att klara av att ha ett självständigt normalt liv och vara delaktiga i samhället. Biståndsbedömning görs och insatser ges utifrån brukarens behov. Målet är att höja livskvaliteten och att brukarens hälsa förbättras. Maten är ett medel för att uppnå detta. De flesta brukare har egna kök och lagar egen mat och en del i boendestödet kan vara att få hjälp med kosthållning (planera, handla, tillaga, näringskunskap osv).

Livsmedel hanteras även på Arbetscentrum som erbjuder personer med psykisk funktionsnedsättning en meningsfull sysselsättning i form av aktiviteter i olika arbetsgrupper. En av arbetsgrupperna har hand om köket där brukare tillsammans med kökspersonal beställer livsmedel och lagar lunch till brukare och personal på Arbetscentrum (5-25 luncher per dag). Här finns även ett café med enkelt utbud som är öppet för allmänheten. Caféverksamheten bereder också catering i form av enkel mötesfika 1-2 gånger i veckan främst till möten inom socialförvaltningens verksamhet.

Inköp av livsmedel

Inköp av livsmedel ska göras via e-handel enligt kommunens upphandlade avtal. Detta följs kontinuerligt upp inom kommunens miljöledningssystem. Socialnämnden hade under 2019 en stor avvikelse gällande inköp via upphandlade avtalsleverantörer. Livsmedel köptes in för 3,3 mkr och 21% , ca 700 tkr, handlades utanför upphandlade avtal. Den genomsnittliga avvikelsen för kommunen låg på 4%. Ett arbete har genomförts och följsamheten till kommunens ramavtal var under år 2020 god.

Styrdokument

Utöver gällande lagstiftning inom livsmedelsområdet utgår verksamheten ifrån kommunens kostpolicy, miljöledningssystem samt relevanta mål i LundaEko och Lunds kommuns program för social hållbarhet. Socialnämnden har inte fattat några specifika beslut kring mat och måltider.

2021-01-08

Diarienummer

SO 2019/0131?

Rutiner och riktlinjer för hantering av livsmedel och egenkontroll finns på respektive enhet. Ansvaret för egenkontrollen är delegerat till respektive enhetschef.

Krisberedskap

Socialförvaltningen har tagit fram kontinuitetsplaner för sina samhällsviktiga verksamheter, där ingår bland annat boendena. Alla boende har ett litet beredskapslager med livsmedel och i övrigt köper de in mat via antingen Måltidsservice eller direkt av de livsmedelsleverantörer som kommunen har upphandlade avtal med.

Stöd från och samarbete med Måltidsservice

På förvaltningsövergripande nivå finns en nära och väl fungerande dialog med Måltidsservice livsmedelsupphandlare vad gäller uppföljning av att inköp sker via upphandlade leverantörer.

De gruppboenden som köper den varma maten av Måltidsservice anger att de är nöjda med detta. Brukarna är nöjda med maten, det är enkelt att justera beställningarna och köpa till kompletterande komponenter vid behov.

Mat och måltider är en viktig del i att stötta brukarna till ett självständigt normalt liv. Det är en av många arbetsuppgifter för personalen och det finns behov av att kunna erbjuda regelbunden kompetensutveckling för att säkerställa kunskap kring exempelvis livsmedelssäkerhet och näringslära samt för att skapa, en samsyn och ge inspiration kring livsmedelsval, matlagning och måltidssituationen som helhet. Personalen i de olika verksamheterna deltar i begränsad omfattning i kompetensutvecklingsinsatser avseende livsmedelshantering eller inspiration kring måltider som anordnas av Måltidsservice.

Socialförvaltningen hade under 2020 genomfört ett arbete att öka följsamheten gällande inköp via upphandlade avtalsleverantörer. Livsmedelsinköpen följs upp inom nämndens hållbarhetsarbete och förvaltningen arbetar med gemensamma rutiner och stöd till personalen vid livsmedelsinköp för att säkerställa en ökad följsamhet till kommunens riktlinjer gällande upphandlade varor.

Förvaltningens bedömning av utredningens förslag

Mat och måltider är en integrerad del i personalens dagliga arbete med att ge brukarna stöd i att klara av att ha ett självständigt normalt liv och vara delaktiga i samhället. Det är ett viktigt pedagogiskt uppdrag att planera och tillaga näringsriktig mat tillsammans med barn- och ungdomar i förberedelsen för ett självständigt liv. Ett verksamhetsnära ansvar kräver att nämnden

2021-01-08

Diarienummer

SO 2019/0131?

kontinuerligt arbetar med riktlinjer, rutiner och uppföljning för att säkerställa kvalitet, likvärdighet och ett effektivt arbetssätt.

Boendeenheterna och stödverksamheterna inom nämndens ansvarsområde är relativt små och det är inte relevant att de ska ha särskilt avsatt kökspersonal. Bedömningen är att hantering av mat och måltider även fortsättningsvis behöver bedrivas som en del i verksamheten för att kunna anpassas utifrån brukarnas individuella behov. Socialnämnden har även fortsättningsvis behov av en måltidsorganisation som kan leverera mat till de tre boendena som beställer varm mat.

Socialförvaltningen är också beroende av att verksamheten kan få ett fortsatt stöd i kvalitets-, hållbarhets- och utvecklingsarbete avseende kostfrågor samt ramavtal gällande livsmedel. Denna stödstruktur med specialistkunskaper finns inte i inom socialförvaltningens kärnverksamhet och det finns ständigt behov av kompetenspåfyllnad i dessa frågor.

Socialförvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag.

Beredning

Ärendet har förberetts av förvaltningens Resurs- och utvecklingsenhet.

Barnets bästa

Ärendet gällande måltidsorganisationens organisering berör inte barn utifrån socialförvaltningens uppdrag där mat för barn som är placerade i Hem för vård eller boende (HVB) ges möjlighet att vara delaktig i planering och tillagning av mat som en del i verksamhetens uppdrag att förbereda barnet till ett självständigt liv. En samlad måltidsorganisation ska kunna fortsätta bidra med expertkunskap kring näringsriktig mat och livsmedelshantering.

Föredragning

Socialnämnden har behov av en måltidsorganisation som kan leverera mat till de tre boendena som beställer varm mat.

Socialförvaltningen är också beroende av att verksamheten kan få ett fortsatt stöd i kvalitets-, hållbarhets- och utvecklingsarbete avseende kostfrågor samt ramavtal gällande livsmedel. Denna stödstruktur med specialistkunskaper finns inte i inom socialförvaltningens kärnverksamhet och det finns ständigt behov av kompetenspåfyllnad i dessa frågor. Utifrån ovan ställer Socialförvaltningen sig positiv till utredningens förslag.

2021-01-08

Diarienummer

SO 2019/0131?

Annika Pettersson
socialdirektör

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

Kommunstyrelsen

Akten

För kännedom: